

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

LEV XIII.

1878—1903.

Po celom svete, kdekolvek len vyznáva sa učenie apoštolské Ježiša Krista, slávi sa dňa 20. februára sviatok veľiký.

Slávne panujúci pápež náš, Lev XIII. z milosti božej dožije vtedy päťadvadsiaty rok svojho pápežstva. Dožije ho vo veku veľmi pokročilý, ale telom i duchom úplne svieži, zdravý.

Pred rokom ešte obával sa ne jeden, že príliš vysoký vek pápežov sotva dovoľuje nádej prechovávať na toto 25-ročné jubileum, i preto svet katolícky ponáhlal sa úctu svoju a hold svoj už pred rokom preukázať starcovi svätému. Ale milosť božia akoby patrným zázrakom chcela dokázať celému svetu katolíckemu, že v terajších krušných časoch neprestáva bdieť nad vyvolenými svojimi, i zachovala nám hlavu cirkve svätej. Skutočne, splňujú sa nad nami slová Písma Svätého: Hospodin keď miloval svojich, miloval ich až do konca.

Veľiký je tedy deň február dvadsiaty. Nesmierna hodnosť Náместníka Kristovho už sama v sebe by postačila, aby vzbudila vo všetkých nás tú najväčšiu úctu, oddanosť a pokoru oproti dedičovi trónu svätého Petra. Ale slávne panujúci Otec svätý, Lev XIII. aj svojimi zvláštnymi osobnými vlastnosťami vyniká tak ďaleko, že už len i s tohoto ohľadu musíme sa hlboko a úprimne pokloniť pred ním. Je on skutočne «lumen de coelo» ako ho jedno proroctvo nazvalo, t. j. svetlo s neba. Za tých päťadvadsiat rokov nesčísľelnekrát dokázal, že spravuje cirkev Kristovú ozaj nebeskou múdrosťou. Málc ktorý pápež prevzal veslo lodičky sv. Petra za okolností kruš-

nejších nežli Lev XIII.! A hľa, jeho pokojami-lovnosť a láska ku všetkým, jeho spravodlivosť spojená s ostrozrakou múdrosťou boly mu na pomoci a s milosťou božou podarilo sa mu aj tie najpálčivejšie otázky šťastlivou rukou riešiť. Čo všetko vykonal k upevneniu cirkve svätej tak v ďalekých krajoch missiových, ako aj vo svete starom: to nedá sa ani opísať. A nebola svätému Otcovi nášmu ani tá najmenšia vec neznámou, ktorá týkala sa cirkve svätej. Áno, aj my, uhorskí katolíci musíme byť jemu čo najväčšími zaviazaní s úprimnou povďačnosťou.

Svätý Otec pri každej danej príležitosti dokazoval, že sú mu úplne známe pomery naše náboženské, áno lepšie ich zná posúdiť nežli my sami. A dokázal otvorenými slovami i patrnými skutkami i to, že uhorskú katolícku cirkev zvláštne miluje, na jej vernosti si zvlášte zakladá. Všetek aj ten najmenší prospech náš preplňoval ho úprimnou otcovskou radosťou a každá rana cirkvi uhorskej zadaná pohnula jeho dobré k nám srdce nieraz až k slzám. To najlepšie dokázalo sa pri donesení tých nešťastných cirkevno-politických zákonoch našich. Pri terajších parlamen-tárnych pomeroch ovšem odkázaný je pápež na to, aby s najväčšou opatrnosťou spravoval katolícku záležitosť v jednotlivých krajinách, lebo svetskej vrchnosti hneď a hneď vytýkaly by mu, že mieša sa do vnútorných záležitostí tej-onej krajiny. No, napriek týmto ťažkostiam svätý Otec vždy znal uhádnuť ten najlepší spôsob, aby ratoval záujmy cirkve katolíckej, bez toho, že by bol dal príčinu k ponosám moci svetských.

Na veky pamätlivé budú ale zvlášte nám, ľudákom tie okamihy, keď poklonu mu činiacich vodcov ľudových požehnával, schvaľoval a pože-

hnanie svoje apoštolské poslal i nám všetkým, ktorí pod práporom strany ľudovej bojujeme. Ba našemu staručkému vodcovi, grófovi Ferdinandovi Zichymu dostalo sa i toho nesmierného vyznačenia, že svätý Otec, keď uvidel ho, cele dojatý objímal ho a v tom svätom objatí dvoch týchto vierovyznávačov Kristových my vidíme milý dôkaz toho, že ľudová strana a privrženci jej sú na tej najlepšej, bohumilej ceste, od ktorej sa odchýliť k vôli žiadnému nám nesvobodno.

Svätému Otcovi nášmu dobre známa je i tá okolnosť, že vyučovanie viery v našich novších školách nebýva podporované a že sa na katechizmus v týchto školách dostatočná váha nekladá. Z tej príčiny upozorňoval duchovenstvo uhorské, aby o vyučovanie katechizmu čo najväčšími bedlili, a aby vyučovali veriacich svojich vždy len rečou srozumiteľnou, rečou tou, ktorú ľud pospolitý najlepšie zná a ju za svoju reč materinskú uznáva.

Najväčší vyniká však predsa v takzvaných «otázkach sociálnych». Mnohé pastierske obežníky jeho a povedané reči svedčia o tom, že Jeho Svätosť sa všetkou láskou a bedlivosťou zaoberá a položením tried chudobných, obzvlášte s ľudom delnickým. A preto docela správne pomenovali ho «pápežom delníkov». Svätý Otec rozhodne zatracuje nekresťansko socializmus, ktorý zapiera právo vlastníctva a vylúčiť by chcel každú vrchnosť, či svetskú či cirkevnú a vyhlasuje náboženstvo za vec súkromnú, vlastne za vec zbytočnú. Ale aj o tom je presvedčený Otec svätý, že otázka chudobného delníctva sa predsa len riešiť musí voľajako, že sa otázka tá nevšímavosťou iba len zhorší, preto ozaj podivnou múdrosťou a láskou zostavil tie pravidlá, ktorých sa v tejto príčine pridržať máme. Znovu a znovu hlása, že treba nám sledovať smer demokratický to jest ľudový, ale v smysle kresťanskom. A takéto kresťanské ľudové smýšľanie vyžaduje, aby nerobili sme rozdiel medzi človekom a človekom pre chudobu a bohatstvo, pre pôvod jeho alebo reč, ktorou mlúvi. Kristus na dreve križa umrel za všetkých a prijíma do lóna cirkve svojej všetkých: a tak teda aj ľudské práva majú byť spoločné všetkých, aby neboli jedni výlučnými páni všetkých práv, len preto, že sa za takých narodili, iní ale bezprávnymi nástrojmi tiež len preto, že sa za takých narodili.

Že v Uhorsku taký kresťanský ľudový smer na koľko by bol potrebný, sotva treba dokazovať. Ale z toho ohľadu veru ešte veľmi ďaleko stojíme. Veď hľa, strana naša ľudová ide sa až potrahať temer v boji za práva ľudu, a nielen že s protivníkmi našimi treba nám zápasiť na život a na smrť, lež ešte aj ten ľud sám na mnohých stranách nerozoznáva nás, a v tábore protivníkov našich sám na sebe pletie bič.

My ale neprestávame prosiť Nebesá o milosť, aby zachovaly nám svätého Otca duševne i telesne v sviežosti a dopomohly k víťazstvu tým zásadám, za ktoré už päťadvadsať rokov bojuje preslávná Hlava cirkve našej. A neprestávame dôverovať v milosrdenstve božom, že sa víťazstva toho pod tak vznešeným vodcovstvom Otca svätého aj dobijeme.

Končíme s nábožným vzdychom piesni cirkevnej.

Živ Bože Otca Svätého, Náместníka Kristového! E.

POLITICKÉ CHÝRY.

V tieto dni očakávalo s veľkou túžkou a pozornosťou päťdesiatšesťtisíc dvesto ľudí na návrh, ktorý minister financií *Ladislav Lukács* minulú sobotu na sneme predstrel. Návrh ten má 59 paragrafov a tri prílohy, ktoré sriaďujú a polepšujú štátnym úradníkom, podúradníkom, sluhom, tak patriacim ako i nepatriacim platy, jako sú učiteľia, poštovní úradníci, professori atď.

Podávame tu len na krátko tie niektoré platebné triedy, do ktorých sú úradníci každý jeden dľa rangu vriedení:

V *prvej* platebnej triede je: ministerský predseda; v *druhej*: predseda najvyššej účtovnej stolice, predseda administratívneho súdu, ministri, predseda kráľovskej kúrie; v *tretej*: štátni sekretári, podpredseda najvyššej účtovnej stolice a administratívneho súdu, fiumánsky gubernátor, druhý predseda kúrie; vo *štvrtej*: predsedovia senátov v administratívnom súde, pri kráľovskej kúrii, korunný fiškus a predseda kráľovskej tabule; v *piatej*: administratívni a kuriálni sudcovia, ministerskí radcovia, baňskí direktori, predseda úradu pre výsady, direktor štatistického úradu, hlavný direktor pošty, hlavný štátny fiškus, predsedovia trestných súdov atď.; v *šiestej*: mini-

sterskí triedni radcovia, finanční direktori, lesníci a hospodárski direktori, baňskí a lesníci hlavní radcovia, kráľovskí škôldozorci, tabulárni sudcovia, professori na baníckej a lesníckej akademii atp.; v *siedmej*: ministerskí sekretári, finanční radcovia, hlavní dozorcovia daňových úradov, hlavní účtovní radcovia, baňskí radcovia, hlavní lesnícki majstri, direktori hospodárskych ústavov, sedriálni sudcovia, kráľovský fiskus atp.; v *ôsmej*: účtovní kontrollóri, nadzupanskí sekretári, okresní hlavní lekári, hlavní zverolekári, dozorcovia mliečiarskí, hospodárski, pokladniční atp.; v *deviatej*: ministerskí osnovníci, priemyselní dozorcovia, inžinieri pri katastri, pomocní škôldozorci, správcovia kancelárií, chemickí assistenti, kráľovskí podfiskusovia, vinárski a vincúrski dozorcovia, sedriálni podsudcovia atp.; v *desiatej*: účtovní úradníci, pomocní osnovníci, výberčí cla, zverolekári, lesníci tlumači, vandrovní včelárski učítelia, pomocní chemici, sedriálny zápisník, dozorca väzenia atp.; v *jedenástej*: kancelárski a pokladniční úradníci, pomocní merníci, lesníci a banícki aspiranti, škôldozorskí pisári, daňoví oficiáli a pomocní úradníci pri Národnom museume a pri hospodárskych a priemyselných skúmajúcich ústavoch.

V I—III. triede sú správcovia vyšších ústavov, ako je právnická akademia v Košiciach, alebo priemyselná odborná škola. Základný plat týchto ustálený je na 3600, 4800 a 6400 korún so zodpovedným bytným a postupne každých päť rokov plat sa povýši, tak že po 25-ročnej službe obnášať bude 5800, 7300, 9000 korún. Vo štvrtej triede sú professori stredných škôl, gymnásií a reálok a podobných ústavov. Základný plat tu obnáša 2600 kor., mimo bytného, ktorý po 25-ročnej službe vzrastie až na 5600 kor. V piatej triede sú professori preparandií, polgárok, učiteľky vyšších dievčenských škôl, ktorých základný plat ustálený je na 2000 korún. V šiestej učítelia telocvičby tiež s podobným počiatočným platom. V siedmej triede je pomocné učiteľstvo pri preparandiách, polgárkach, vyšších ľudových školách, ktorého plat začne sa s 1400 kor. V ôsmej triede sú štátni elementárni učítelia, ktorí začnú ako pomocní učítelia s platom 1000 korún, ktorý sa o päť rokov povýši na 1400, o 10 rokov na 1500, o 15 rokov na 1600, o 20 rokov 1700, o 25 rokov 1800, o 30 rokov 2000 kor. Bytné dľa tried bude obnášať 600, 420, 360, 300 a 200 kor. V deviatej triede sú ovodášky, ktorých základný plat obnáša 900 korún, ktorý po 30-ročnej službe vzrastie na 1500 a bytné je práve také ako u učiteľov.

Jako teda z tohoto vidno, bude treba každoročne o 17,350.000 korún viac na platy štátnych úradníkov a zamestnancov. Preto vláda súri rýchle vybavenie rozpočtu.

Volebné pohyby.

Galantský okres. Na 3. marca je vypísaná voľba v okrese galantskom. S počiatku spomínali tu troch kandidátov: asice ľudového dra Bélu Kormosa, liberálneho Michala Eszterházyho a koššuthistu Gejzu Polónyho. Tento posledný ale osvedčil sa pozdejšie, že sa do volebného boja v okrese tomto nepustí. Zápasí budú tedy

len dvaja kandidáti: asice kandidát bohatých galantských židov, liberál Eszterházy a miláček kresfanského ľudu, dr. Kormos, Iudák. Boj bude asi tuhý. Kalolícki voličia okresu galantského sú od dávna už ľudového smýšľania, a to tak maďarská ako aj slovenská stránka. Dr. Kormos bude mať tu veľmi pekné výhľady. Dalo sa to badať už vtedy, keď dňa 15. tohoto mesiaca precestoval daktoré obce v sprievode našich ablegátov Franca *Buzátha*, Pavla *Kovácsa* a Franca *Darányiho*. Vo všetkých obciach vítalo ich obecenstvo sviatočne vyobliekané a pod zástavami. Rečníkov našich s veľkou pozornosťou načúvali a kde-tu aj z pospolitého ľudu našiel sa oduševnený rečník, ktorý tiež spustil reč k spolubratom svojim v záujme strany ľudovej. Tak sa zdá, že p. Kormos bude mať aj dobrých kortešov, lebo mnohí z mladších gazdov znajú ho ešte od vojančiny, keď pod ním, akožto pod husárskym officierom slúžili a už vtedy zkusili jeho dobrosrdečnosť.

Bratia naši, Iudáci okresu galantského budú mať tedy príležitosť, aby si mohli vyvolať ablegáta dľa srdca svojého. Tých starodávnych hriechov liberálnych treba sa už predsa raz striasť. Na okolí galantskom temer všade porazili liberálov; nuž bolo by na čase ukázať židom galantským, že aj poctiví sedliaci vedia sa spojiť a samostatne hlasovať na takého, akého si sami zažiadajú, a nie na takého, ktorého im židia natiskajú.

Barón Kaas za oblokárov.

V našom slávnom sídelnom meste môže smele kšeftovať akákoľvek slezaň, menovite ale tí neboziečkoví kattánoši zažívajú tu veľa slobody. Zato ale takí poctiví remeselníci, ako sú naši peštianski oblokári, bývajú vo svojich skromných zárobkoch často prekážaní. Už minulého roku musel opätovne ohlásiť sa na sneme nebožtk dr. Major v záujme týchto úbožiakov. Vtedy ich bol dal hlavný kapitáň jednoducho polapať a všetko sklo i nástroje im dal zhabať. Dr. Major ale vymohol ich z väzenia a naši oblokári mohli ďalej prevádzať svoje remeslá.

Teraz však zase začali robiť prekážky naším peštianskym oblokárom. Že vraj nemajú licenc (igazolvány) pre svoj obchod od patričného slúžneho! Tedy vrchnosť im poberie sklo, nechá ich bez zárobku a žiada, aby behom 24 hodín obstarali si ten slúžnovský licenc. Jako keby boli vtáci, ktoré by preletieť mohli hore-dolu odtiaľto až po Tatry a späť za 24 hodín! Nechže im dá tunajšia vrchnosť potrebný licenc a bude po paráde. My úfame sa, že vážne slová pána baróna Kaasa budú mať dobrý účinok v prospech preháňaných našich oblokárov.

K poriadku volaný minister.

Jestli daktorý rečník na sneme použil nemiestnych alebo urážajúcich výrazov, vtedy predseda snemovne má právo upozorniť ho a «volať k poriadku», čo toľko znamená, ako svojim spôsobom pokárať.

Takáto nehoda zastihla aj ministra obrany *Fejérváryho*. Keď mu totiž koššuthista Lengyel spomínal isté neporiadky pri vojsku, vtedy barón *Fejérváry* netrpezlivo zvolal: *Lže, lže, lže!*

Za tento výraz napomenul ho predseda Apponyi a upravil k poriadku.

Ostatne o vojenskom ministrovi je známo, že nepriamo šetrí dakoho. Tak keď nás *Trubinyi* rečnil, tak aj vtedy temer za každou vetou skákal mu do reči a to s urážajúcim posmechom. Ba nešetril ani rímskeho Otca. Za toto ohlásil sa Ugronista Hellebranth a protestoval proti tomu. Ba aj nemeckí katolíci v st. Pöltene na jednom shromaždení spomenuli túto vec a s pohoršením protestovali proti Fejérvárymu.

Veru, pán minister mal by tú strašnú farehu vojenskú aspoň skromnejším tónom žiadať.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Reč veľk. pána Jána Trubinyiho povedaná na sneme
dňa 5. februára.

(Dokončenie.)

Ctená Snemovňa! Kedy sa dočkáme toho nariadenia, aby po assentírke tí neodobraní úradne dostali bez kolka a bez všetkých útrat istý certifikát, s ktorým by sa všade a vždy preukázať mohli, že povinnostiam vojenským zadost učinili. (Tak je!) — Mnohokrát som videl, ctená Snemovňa, že keď po troch rokoch vyslúžení kasárňu zanechali, niektorý z nich polonahý ide von; je to haňba pre štát: 3 roky mu slúžil, a teraz ho polonahého pustí do sveta. Čit človečenský by to mal sebou donášať, aby tomu núdznému z tých obnosených šiat aspoň najpotrebnejšie veci darovali, na miesto toho, že ich za bagatel židovi odpredajú.

Ctená Snemovňa! Jednu smutnú vec chcem i snemovní i p. ministrom do pamäti uviesť. Vidíme, že medzi tými starými rezervistami sú mnohí, ktorí len z denného výrobku žijú, a narukujú manželku si i mnohokrát 4—5 detúreniec nechajú v najväčšej biede a núdzi. Manželka je nie vstave pre svoje dietky chleba zarobiť, ona ich musí poslať po zobraň. Nie je to haňba pre štát, že zakaľ otec pod kverom slúži, zatiaľ jeho rodina musí hladovať. Aspoň v takýchto mimoriadnych pádoch by mal prispieť štát s nejakou podporou takej úbohej rodine, lebo však tá matka nemôže uspokojiť dietky chleba si žiadajúce s tým, že: ticho deti! Otec dôjde po 4—5 nedeliach domov, potom dostanete chleba.

Pohliadnime teraz, ctená Snemovňa, v jakom položení sa nachádza roľník s ohľadu lifrovania úrody pre vojsko. Kde-tu jedného koňa odkúpia rovno z ruky hospodárov, ale veľkostatkári i tu sú v popredí oproti malému roľníkovi. Viem pády, kde bolo rozkázané roľníkovi, aby svoje krajšie kone zaviedli na jarmok. Tu ale vo-

jenská komissia ani sa len neohliadla na ich kone. Ale na druhý, na tretí deň už hnali veľký krđel pre vojsko, lebo museli byť najprv do židovskej maštale zavedené. Tak sme i s inou potravou. Obilie na pr. zakaľ je v ruke roľníka, nenie dost dobré pre vojsko; jaknáhle ale prejde čez židov mlyn, už o 25—30 percentov je hodnejšie. — Jak mnoho sú lepšie na tom rakúski roľníci, kde potreby vojenskej rovno z ruky roľníka lifrujú.

Najhoršie je ale roľníkovi pri tých veľkých škodách, ktoré pôsobia vojaci pri manévroch. Tu by pán minister obrany k veľkej povďačnosti zaviazal roľníkov, keby tej škodu šacujúcej komissii prísnou rozkázal, aby s roľníkom škodu podstúpivším po ľudsky zachádzali, aby škodu ešte zavčasu prehliadali a úplne vyplatili; aby vyslyšali aj tých, ktorí škodu trpia, lebo je to predsa nehodná vec, keď takýchto k slovu nepripustia, a na miesto vynahradenia škody, potom almužnú im dávajú. — Najhoršie stoja tie obce, v ktorých ostrými nábitkami strieľajú. Tu 4—6 dní nemôžu ísť do chotára ani orať, ani siať. A keď potom nastanú dlhé pršky, ztratí roľník i budúceho roku úrodu. A veď aj tu môžu pri málo dobrej vôli škodu vynahradit, len treba do ohľadu vziať tú prácu ručnú, i zápražnú, ktorú využiť neboli vstave. — Tu treba prísnou zakázať by od 15. mája do 15. júla tú strelbu zakázali, a nevydržovali vždy na jednom a tom istom mieste, lež vždy inakde.

Čo mám povedať o tých takzvaných foršpontoch pre vojakov? I tu len chudobný roľník trpí, preto, že má jakú-takú chatrnú zápraž. — Veľkostatkár nemusí zapriaľnuť, žid nemá čo zapriaľnuť, ani nemusí, bárs je ako bohatý, však je sedliak na to. — Takýto poriadok všetek čit spravodlnosti oflinkuje, a žiada sa, aby v krátkom čase bola spravodlivým spôsobom zákonite zmenená.

S ohľadu predrečených vecí mám smelosť etenej Snemovní nasledujúci návrh k povšimnutiu a prijatiu predniesť:

«Snemovňa vyslovuje, aby ministerstvo nariadilo:

1. aby roľnícky synovia včas žatvy i mlatby na šesť týždňov domov prepustení boli;
2. aby rezervisti v čas žatvy i mlatby na manévre povolani neboli;
3. aby tú škodu, ktorú vojsko porobí, úplne vynahradili aj vtedy, keď pod seľbu pripravenú pôdu zašliapu;
4. aby vysielanie foršpontoč už raz spravodlivo, zákonite zriadili.»

Ctená Snemovňa! Oprávnene môžem tvrdiť, že tento návrh, ktorý pred nami leží, najväčmi sa týka nášho ľudu i sociálnej i rodinnej záležitosti, a preto, keď my štátnej moci odovzdáme najkrajších, najlepších a najzdravších synov, svätá povinnosť naša je, aby sme o dobrobyt a jestvovanie nášho ľudu dbali.

Návrh neprijímam. (Zdlhavé eljenovanie. Schvaľovanie a živý súhlas na celej ľavej strane.)

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Protimluvy v židovskom liberalisme.

Židozедnárski liberálni tatári utvorili si štát beznáboženský, štát bez Boha; a že chce-li kto ešte veriť v nejakého Boha, nech si veri, to je vraj jeho vecou. Židozедnársky štát vyhlásil sa za najvyššieho zákonodarcu, za najvyššieho sudcu, za najvyššie veličenstvo, slovom vyhlásil sa za Boha. Avšak židozедnársky liberalismus lže a odporuje si i v tejto príčine. Slysme:

Židozедnárski liberálni professori na univerzitách, akademiách, školách hlásajú z učebných stolíc «neveru», hlásajú že nenie osobného Boha; štát však liberálny, ktorý profesorov tých dobre platí, drží si predsa svojho ministra kultu — ministra to náboženstva. Keď nenie Boha, a tak ani náboženstva: na kiego helementa je tedy minister kultu t. j. minister náboženstva? Jaká že je to dôslednosť? To nenie dôslednosť, to je hrozitánska hlúposť.

Židozедnársky liberálny štát Boha sosadil: praví, že Boha nenie, štátni však sudcovia nežiadajú od tých, ktorí prisahať majú, vieru v Boha! Na kiego helementa tedy žiadajú vieru v Boha, keď Boha neni? Či je to logika? To je tiež hrozitánska hlúposť!

Jaká to mizerná polovičatosť, jaké to hanebné pokrytectvo, farizejstvo! To sú socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti predsa inakší chlapi! O týchto aspoň vieme, že máme pred sebou neznabohov, nevercov od kostí, ovšem nevercov, ktorí chodili do školy k židozедnárskym liberálnym tatárom. V tejto škole sa dokonale vyučili a vycvičili v neznabožstve a v nevere. V tejto škole naučili sa sociálni demokrati nasledujúcu logiku, takto argumentovať: Keď židozедnárski liberálni páni neveria nič, načo by sme my mali veriť niečo? keď sa židozедnárski liberálni páni neboja tých trestov po smrti, nač my sa ich máme báť, a keď páni sa zrekli neba a odplaty na večnosti, prečo by sme my na ne čakali? a keď páni učinili si nebe tu na zemi, my ho tiež tu na zemi chceme mať. Tu máte obraz stručne vypožitý, jako sociálna demokracia nútne vyplynula zo židozедnárskeho liberalismu.

Ale židozедnárski liberálni páni ľakli sa dôsledného prevádzania svojich zásad sociálnymi demokratmi, a preto ihneď začali opravovať a volať: «Ludu náboženstvo zachráňte!» Židozедnárski liberálni páni chceli, a chcú mať z nábo-

ženstva policajta, chceli a chcú, aby v bezpečnosti mali jakékoľvek nespravedlivé poklady a nadobudnuté majetky, preto riekli, že bude dobre, keď sa ľud bude učiť a zachovávať: 5-té a 7-mé prikázania Božie: «nezabiješ, nepokradneš». Ale židozедnárski liberálni páni zapomenuli a zapomínajú, že kto raz vyškrtol 1-vé, 2-hé a 3-tie prikázania Božie, nesmie žiadať od ľudí, aby zachovávali 4-té, 5-té a 7-mé prikázania Božie. Tak nevera na hor plodí neveru na dol. Nevera u pánov plodí neveru u ľudu. Jakým právom židozедnárski liberálni páni nezachovávali 1-vé, 2-hé, 3-tie, 6-té a 9-té prikázanie Božie, takým právom nezachová ľud 4-té, 5-té a 7-mé prikázanie Božie. A v tom je dôslednosť sociálnych demokratov, ktorá vzplynula zo židozедnárskeho liberalismu.

Jako sociálni demokrati tak podobne argumentujú i komministy, anarchisti a nihilisti, ba títo idú ešte ďalej a argumentujú takto: židozедnárski liberálni páni! Vy ste nás naučili, že autoritou Božou máme pohrdať, opovrhovať, nuže pýtame sa vás, kto-že vám dal právo činiť autoritov seba, činiť autoritou štát? Boha kresťanov ste zavrhlí, a teraz vy, na novom pohanstve založené štáty činite sa bohom?! My neuznávame ani vás, ani nikoho iného za boha, my sme tí praví, tí dôslední ateisti, neznabohovia, my práve nechceme žiadneho boha, ani toho kresťanského, ani toho od vás židozедnárskych liberálnych nevereckých panákov, od nevereckých profesorov vymysleného boha — štát. Boh ten, lebo onen rozkazuje, vládne, a to my nechceme — sme bezvládzi, anarchisti. Takáto je logika kommunistov, anarchistov, nihilistov, a je to logika dôsledná a táto anarchistická logika vyplynula tiež zo židozедnárskeho liberalismu.

Keď nenie Boha, tak socialisti, kommunisti, anarchisti, nihilisti majú pravdu, keď hlásajú so socialistom Bebel-om: «My nepotrebujeme žiadne náboženstvo, žiadnu cirkev viac, my sme Boha odstránili, v jedného Boha veriť je hlúposť.» Keď nenie Boha, tak nenie ani 10 Božích prikázaní, nenie žiadneho mravného poriadku. Keď nenie Boha, nenie ani koho, kto by mohol zabrániť ľhať, falošne prisahať, kraďnúť, zbíjať, vraždíť, smilniť, cudzoložiť, slovom nenie žiadného hriechu. Keď nenie Boha, tak nás ani štátne zákony neviažu poslúchať. Keď nenie Boha, od ktorého všetky vrchnosti moc majú, tak nenie treba žiadnej vrchnosti. Keď nenie Boha, tak je celá spoločnosť ľudská vydaná bez záchrany anarchizmu. Skutoční ale anarchisti sú jedine rozumnými ľuďmi

Takúto náuku hlásať, hájiť je ťažkou krivdou na najvyšších daroch človečenstva. Takúto náuku hlásali vo francúzskej revolúcii a následky boiy hrúzyplné, hrozné. A táto pekelná satanská náuka

za našich časov hlása sa temer vo všetkých štátoch európejských, hlása sa i u nás v našom židozедnárskom liberálnom orságu. Jaké toho následky budú, môžeme si snadno pomysleť. Snadno sa môže vyplniť na celej Európe to, čo predpovedal politik francúzsky De Maistre («*Considér sur la France.*») na počiatku 19-ho storočia: «Môžeme zcela určite predvídať, že strašná revolúcia, ktorej svedkovia sme boli, jest len predhrou inej, ktorá bude mať strašné udalosti v zápetí.»

Ku závierke tohoto môjho článku dodávam všetkého povšimnutia hodné toto: Každý, kto za jeden remeň ťahá so židozедnárskymi liberálnymi tatármi, ten nasledovne ťahá za jeden remeň i so socialistami, kommunistami, anarchistami, nihilistami, bo všetci títo spolu dohromady sú jedna banda. A Bohužiaľ kolkí sú u nás kresťania katolíci, ktorí s touto bandou za jeden remeň ťahajú! Nože pýtam sa, či nemám pravdu.

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Milodary pre kostolík Matky Božej na Skalke Bešeňovskej vystaviť sa majúci.

Naší drahí rodáci — ktorí vevôľou žitia hnaní za more do Ameriky — pamätajú nielen na svoje milé rodiny, ale i na Svätiny v starom kraji. Taká Svätina je milé Mariauské miestečko na Skalke Bešeňovskej v Liptove od ctiteľov Marianských navštevované, o to vrúčne žiadajú, aby na mieste tom kostolík ku cti prebľahoslavenej Matky Božej vystavený bol. K cieľu tomu zaviedol *Pavel Šavrnoch* medzi ctiteľmi Marianskými — v Pittsburgu sa nachádzajúcimi — sbierku, ku ktorej prispeli; z Teplej: *Pavel Šavrnoch* 10 korún, *Jozef Likavec* 5 kor., *Ondrej Likavec* s manželkou 10 korún, *Michal Močáry* 10 korún, *Martin Likavec* 5 korún, *Peter Murin* 10 kor., *Gustáv Likavec* 10 korún, *Michal Bačík* s manželkou 10 korún, *Matej Lojkovič* 5 korún, *Ján Majtény-Putka* 10 kor., *Pavel Guot* s manželkou 10 kor., *Anton Švidroň* 5 kor., *Jakub Zelina* 5 kor., *Ján Zelina* 5 korún, *Ján Šavrnoch* 5 korún, *Jozef Pieter* 7 korún, *Ondrej Šefranko* 5 korún, *Ján Likavec-Garaj* 5 korún, *Jozef Šitek* 2 kor. 50 hal., *Anna Hýl* 2 kor. 50 hal.; z Bešeňovej: *Ján Hýl-Biroš* 10 korún, *Štefan Dutka* 10 korún, *Ján Huraj* 10 korún, *Jozef Madliak* 5 kor., *Ján Baran-Mojžiš* 5 korún; z Nemeckej Lupče: *Peter Bajaček* 10 korún; z Potoka: *Ondrej Stanik* 5 korún, *Matej Ferjanc* 5 korún; z Turika: *Michal Kosturik* 5 korún; z Veľkého Bobrova: *Matej Matlon* s manželkou 5 korún, *Jozef Bunta* s manželkou 5 korún, *Ján Blahunka* s manželkou 4 koruny, *Jozef Andrejka* 2 kor. 50 hal., *Ján Broska* s manželkou 2 kor., *Peter Matlon* 1 kor., *Ján Matlon* 1 korunu, *Anna Matlon* 1 kor., *Štefan Kuna* 1 korunu, *Jozef Blahunka* 1 korunu 25 halierov, *Ilona Pieter* 2 kor. 25 hal., *Jozef Vrabec*

2 kor. 50 hal., *Maria Varečka* 1 korunu 25 halierov; z Trstenieho: *Jozefína Brziak* 1 korunu; z Lúček: *Ondrej Salva* 2 koruny, *Jozef Fíro* 2 koruny; zo Sliacha: *Ondrej Jacko-Revúčan* 5 korún; zo Šáriša: *Michal Spišiak* 2 kor. 50 hal., *Ondrej Bača* 5 korún; zo Sv. Mari: *Jozef Neuwirth* 2 kor. 50 hal., *Matej Neuwirth* 1 kor. 25 hal., *Ján Kudroň* 1 kor. 25 hal., *Zuzanna Madliak* 1 kor. 25 hal.; z Liskovej: *Štefan Šeban* 2 kor. 50 hal.; z Pavlovejvsí: *Michal Novák* 2 kor. 50 hal.; z Bobrovečka: *Maria Figuli* 1 korunu; z Malých-Vlaškov: *Jozef Kuriš* 5 korún; z Vavrišova: *Michal Slabej* 2 koruny; z Pribylinej: *Michal Šintaj* 1 kor. 25 hal.; z Rusko-Polskej: *Konštantín Orešovský* 2 koruny, *Štefan Skokarský* 2 kor. 50 halierov, *Stanislav Levandovský* 2 koruny 50 halierov. Spolu 277 korún. — Sbíerka *Adolfa Rösler* v Budapešti zavedená činí 55 korún 85 halierov; úhrnom 333 korún 85 hal. — Nech Boh všetkým milodarcom hojne odplatí a Matka Božia nech im potrebných milostí vyprosí!

Ján Vlossák, farár.

Milodary pre dôstojného a veleb. p. Andreja Rojku 54-ročného jub. kňaza na odpočinku.

Z Veľkých-Nemčíc: *Štefan Kukuča*, *Michal Oravec*, *Jozef Jaros*, *Ondrej Pokorný*, *Anna Kollár*, *Mária Kašovic* po 1 korune; z Nižnej: *Ján Soják* 1 korunu.

BESEDNICA.

K čomu vede opilstvo?

(Pokračovanie.)

— Id-že Marka deti obliecť, aby na čas prišli na svätú omšu, riekla matka. Ach, akú radosť by som mohla mať z dietok, keby iného otca mali — pokračovala trpkým tónom. Kolko som ho prosila, kolko slzí ronila, aby zanechal opilstvo. Kolko urážok sa mi ušlo, a márne. Dobrovoľne letí do záhuby, a všetkých strhne nás so sebou. Bože môj, Bože môj! . . .

Za ten čas menšie deti schystali sa do školy. Srdee jejich nič nespokojovalo. Nevedeli, že i pre ne hotujú žobrácku kapsu.

Sotva že odišli, prišiel krémár *Jakub*, hľadal gazdu, hoc vedel, že do dediny šiel korhelčif. Chcel sa vypomstiť zato, že *Pristup* Sálíku obrazil. Napred sa tešil, že akú bolesť spôsobí žene jeho. To ľahko docielil, lebo ubohá žena dobre vedela, že *Pristup* veľa je dlžen židovi. Necitlivý krémár škodoradostne sa vyhrážal, že o krátky čas spredať dá *Pristupa*, a že usedlí sa v dome jeho.

— Viem, že neznáte milosrdenstva, ale neviem si pomôcť, odpovedala zronená gazdina.

O pár hodín celá dedina vedela, že Jakub zpredať dá Prístupa pre dlžoby. Daktorí lutovali ubohú rodinu, iní zas ľahostajní zostali.

Zlý zvyk, že ľudia radi klebetia a druhých ohovárajú, ale málo kde najšť takého človeka, ktorý s dobrou radou a napomenutím hľadel by zachrániť od záhuby toho, ktorý do nebezpečenstva sa rúti. Kolkých korhelfov mohli by zachrániť, keď ešte len počínajú naruživosti tejto slúžiť! Lenže to je zle, že starí korheli radi vidia medzi sebou takéhoto nového hosťa, a dráždia ho oproti pokrevným, keď tí výčitky mu robia pre neporiadny život. Medzi ľuďmi nie je lásky kresťanskej. Kto sa na zlú cestu vydal, toho zahynúť nechajú.

Za ten čas Prístup došiel do krčmy. Nebolo mu po vôli, že tam nikoho nenašiel. Piť síce aj sám mohol, len že by sa zabavil, k tomu kamarátov potreboval. Krčmár zbadal, že voľačo nepáči sa mu, preto prihovárал sa k nemu, len že Prístup nepočúval žida, lež špatne zahrešil, že aká je to dedina, kde zábavlivých ľudí nieta. Namrzený jedno za druhým vyprázdňoval sklenice. Keď páleného hodne nafahal, počal víno slopať. A keď udrelo do hlavy, dal sa do spevu. Hnusné pesničky práve do smradlavej krčmy sa hodily. Žid tešil sa, že Prístup tak dobre cíti sa uňho, a opovážil sa pýtať, prečo bol predtým takej zlej vôli.

— Vy neviete, ale ja viem prečo, poznamenal Prístup. Banujem, že toho prašivého Jakuba a jeho zafúľanú bachraňu do vôle nevyzrážal som. Mne sa opovážil povedať, že pre mňa ani vína ani pálenky nemá.

— To vám povedal? pýtal sa krčmár falošne.

— Áno, to mi povedal.

— A prečo vás tak obrazil? pýtal sa žid ďalej.

— Že prečo? Pre pár všivavých korún. Voľakto natrúbil mu do hlavy, že mu nezaplatím.

— O vás také voľačo mysleť! A keď sa smiem pýtať, koľko ste dlžen Jakubovi?

— Čo máte do toho, skrikol nahnevany Prístup, schytil flašu a trepol ju o zem, tak že na tisíc kusov sa rozbila.

— Nie preto som sa pýtal, ako keby mal čo do toho, krotil ho židák . . .

— Teda prečo? Len nechcete miesto mňa zaplatiť dlžobu?

— Prečo nie, ak vládzem a jestli vám s tým pomôžem. Aspoň nebudete dlžen tomu hmsnému Jakubovi, lež mne.

— Myslim jedno je, či do blata abo do kaluže padnem. Viete čo Pinkus, že koľko som dlžen Jakubovi, sám neviem. Mnoho raz chcel som sa s ním porátať, ale vždy našiel vyhovoru, aby sme to nechali. Povedal síce, že sa nepovadíme, že nechce moju škodu, ale neverím mu, lebo dnes už počal zuby ukazovať. Vy inakším človekom zdáte sa byť. Ja teraz nemám peňazi, ale jak chcete, Pinkusko môj, mohli by sme o tom múdre slovo prehovoríť.

— Čo som povedal, to som povedal, pomôžem vám, pod istými podmienkami.

— Tojest za veľké procentá, odpovedal Prístup posmešne. Huncúti ste vy židáci všetci koľko vás je! Pozrel von oknom. Veselo sa rozosmial keď spatril biedny vozík, ktorý jeden chudý a krivý koník fahal. Pri boku starý človek kráčal v otrhanom rúchu, ktorý jak bil tak bil mizerného konika. Prístupovi sa to veľmi páčilo, tak že smial sa bez prestánia. Potom však kričal von oknom:

«Biedny vozík krivý koň, človek starý popri ňom!»

Vozík zastal pred krčmou a stavec vkročil dnu. Pohľad jeho zármutok prezradzoval. Sadol do kúta, vyňal z kapsi kus chleba, a chutne ujedal ho. Prístup namieril zrak svoj naňho, a aby mu čas prešiel, pýtal sa staríka: Kto ste vy strýko?

— Žobrák, odpovedal ten na krátko.

— Nešťastie, alebo choroba vás doviedla do toho? pýtal sa ďalej.

— Nie, odpovedal stavec.

— Snáď zlí ľudia?

— Nie.

— Tedy čo?

— Moja ľahkomyselnosť, odpovedal stavec boľastným hlasom, pričom pozrel meravo na Prístupa.

— Tedy zlý človek ste boli, strýko?

— Práve taký, aký ste aj vy, odpovedal určite starý človek. Ja tiež tak rád som býval v krčme, ako aj vy. Tam som márnil drahý čas, ako aj vy. Tam som nechal všetek môj majetok, z ktorého nič iné mi nezostalo, len ten hrkotáč a krivý koň, nad ktorým tak chutne zasmiali ste sa. Ale verte, aj vy nato prijdete.

— Ako to môžete o mne povedať?

— Dobre vás poznám. Bol som ja už vo vašom dome. Aj dnes som bol tam, počul som, koľko trpkosti narobil krčmár Jakub žene vašej.

— Čo robil Jakub u mňa? pýtal sa Prístup, pričom skočil k žobrákovi.

— Čo robil? To, načo právo mal. Vykričal žene vašej, že vás dá zpredať a von vyhnať.

— Kmín židovský! Ako sa opovážil rodinu moju tak obraziť? Ale počkaj žide, obanuješ to. Pinkus! Kde je Pinkus? Von šiel? No však on príde. Pojednáam sa s ním, aby mohol toho naničhodníka Jakuba dojedovať. Parom ho vezme. Ale kde je Pinkus . . . — Pinkus pod oblokom učupený načúval, o čom tí dvaja besedujú.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predpiatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Pápežské jubiläum. Spišský biskup Pavel Szmrecsányi z tej príležitosti, že 20. tohoto mesiaca je tomu práve 25 rokov, čo shromaždení kardináli Joachima Pecciho, ktorý si vyvolil meno Lev XIII., za pápeža zvolili, nariadil, aby sa k radosti toho mimoriadneho jubiläa dňa 19. februára večer vo všetkých farách za pol hodiny so všetkými zvonami zvonilo, a dňa 20. febr. zase slavná svätá omša s «Te Deum»-om a s vyložením najsvätejšej Oltárnej Sviatosti odbavila. — A ponač ten posvätný deň na piatok padne, dovoľí na ten deň všetkým svojim veriacim užívanie mäsitého pokrmu, ale pod tou podmienkou, že miesto piatku v predchádzajúcu stredu sa musia od mäsitého pokrmu zdržovať.

Vyznačenie biskupa Szmrecsányiho. Zo spišského Podhradia oznamujú: Spišského biskupa Pavla Szmrecsányiho jeho veličenstvo kráľ vymenoval za skutočného vnútorného tajného radcu. Chýr o veľkom vyznačení vzbudil veľkú radosť v celej diecesy. Členovia kapitule korporatívne boli u biskupa Szmrecsányiho na poklone a blahoželali mu.

Nový farár. Uprázdnenú slatvinskú faru vo Spiši obsiahol Štefan Venczko, kaplán biacovský. — V Kvačanoch (liptovská stolica) uprázdnenú faru obsiahol Martin Doliak, kaplán kežmarský.

Neočakávaná smrť. Spišská Levoča zase má svoju novinu a to smutnú. Nedávno sa stalo, že istý obuvník menom J. Hritz jedného dňa neskoro prišiel domov a si ľahnul. Domáci naraz zbadali oheň v izbe a išli pozrieť, že čo je to. A tam sa im strašný obraz ukázal, celá posteľ bola v ohni. Udušili oheň, ale obuvníka už nemohli ratovať, zadusil sa. Myslia, že sa zaiste lampa zvalila a od tej sa potom posteľ chytila.

Náhla smrť vo väzení. Istý Jozef Kling, kolár, 14 dní sedel v levočskom väzení, a keď mu potom dvere väzenia otvorili, aby už šiel na slobodu — možno od radosti — mŕtvý padnul na zem. Na srdce ho porazilo.

Na smrť odsúdený. Viedeňský porotný súd po tieto dni pojednával trestnú pravotu šusterského tovaryša Fr. Kunsnera, ktorý zavraždil svojho dvojmesačného nezákonného syna, aby sa oňho starať nemusel. Kunsnera súd odsúdil na šibenicu.

Vystahovanie zo Spiša. Dľa úradného výkazu spišská stolica lanského roku 3162 osobám vydala cestovné passy. Títo všetci šli do Ameriky a bezpochyby ešte aspoň toľkí odišli bez passov.

Zdravotný stav hlavného mesta. Dr. Adolf Schermann podal zprávu o verejnom stave hlavného mesta. Zdravotný stav Budapešti, behom minulého roku, bol priaznivý. Úmrtnosť a chytľavé nemoce značne klesli. Minulého roku narodilo sa 1766 ľudí, zomrelo 1104 ľudí. V budapeštianských nemocniciach opatrovali 10.401 ležiacich a 16.202 chodiacich chorých. V útulni pre chudobných bez prístrešia dostalo útulok 23.912 mužských 2268 ženských a 155 detí.

Hlad v Dalmácii. Zo Zadaru oznamujú, že v severnej Dalmácii panuje veľký hlad. Vo viacerých obciach žúri hladový tyfus, tak menovite v obci Lejvici, kde veľmi

mnoho ľudí zomrelo na túto chorobu. Úradné kruhy porobili už kroky na ulavenie veľkej biedy.

Preložené jarmoky. V obci Starej Vsi vo Spiši tohoročné jarmoky miesto dňa 28. marca, 23. mája, 27. júna, 1. augusta, 5. októbra a 5. decembra sa dňa 24. marca, 26. mája, 23. júna, 4. augusta, 6. októbra a 1. decembra budú vydržiavať.

Výstraha pre mládencov. Niejednému ku službe vojenskej povinnému mláďencovi sa už podarilo zpred vojančiny do Ameriky utiecť. To isté probovali nedávno i štyria spišskí mládenci: Ján Matava z Nižných-Ružbach, Ján Ondaš z Richnavy, Michal Sarsa zo Zavady a Pavel Malatin z Hranovíc. Ale plano obstáli. Jasnáhle prestúpili krajinskú hranicu, ich žandári chytili a levočskému kráľovskému súdu oddali, kde ich pre previnenie sa proti vojenskej povinnosti na päťtýždňový árešt odsúdili. Dajte len cisárovi, čo je cisárovo!

Vysoký vek. V Nyitra-Vezekényi zomrela tieto dni istá Mária Krammerova v 109. roku svojho života. Za celý svoj život bola vždy zdravá a čerstvá a len tak zaspala — na veky. Zanechala 103 vnukov, pravnikov a prapravnukov. Oplakávajú ju dve sestry, ktoré tiež už majú viac než sto rokov. — V Rábe zas zomrela 107-ročná vdova po Simonovi Adlerovi, ktorú tiež oplakáva mnoho vnukov a pravnikov.

Výstavka prác priemyselných pomocníkov a učňov. Minister obchodu o tohoročnom sv. Štefane chce sporiadať z prác priemyselných pomocníkov a učňov výstavku. Minister vyzval vrchnosť hlavného mesta, aby záležitosť výstavky nakoľko možno podporovala, aby dala niečo na peňažné odmeny pre chudobnejších počiatočníkov a aby správcov hlavnomestských učňovských kreslieských škôl, ako i odborných dozorcov upravila, aby výstavku slovom i skutkom podporovali. Trovy usporiadania výstavky tejto prevzalo na seba ministerstvo obchodu a na tento cieľ povolilo 7500 korún podpory.

Mor. Dľa zprávy, dochádzajúcich do Anglicka, v Matatlane (Mexiko) ešte vždy pustoší mor. Viac než 12.000 obyvateľov opustilo mesto. Obchody sú pozatvárané. Od 1. decembra nedošlo do tamojšieho prístavu ani jednej parnej lode. Kovy, dorobené baňskými spoločnosťami, čakajú na odvoz. Bane nútené budú prácu zastaviť. Denne zomre 20—25 ľudí. V nemocnici opatrojú vyše 200 nemocných na morovú ranu. Choroba sa šíri.

Šafárenie so sirotskými peniazmi v zemľínskej. Dosiaľ konštatovali, že chybuje 116.000 korún sirotských peňazí. Vysvitlo, že sirotská vrchnosť od roku 1890. nezadržovala štatút ohľadom manipulovania peňazí. Vydávali peniaze na 5—6%, ale sirotám dávali len po 4%, a i z týchto sťahovali ešte 10% na rezervnú základinu, siroty dostávaly teda len 36% úrokov. Tým spôsobom boli siroty ročne o 10—15.000 korún oškodené a nikto nevie, kde a načo sa tie peniaze upotreбили. I súvahy z rokov 1899 a 1900 sú falošné a zápisnice o každoročnom preskúmaní pokladnice zmizly z archívu. Nevedno teda, kto skúmal kassu a kto je zodpovedný. Očakávajú, že ministerstvo musí sa zamiešať do vecí.

Posledný útulok

Likavský gazdovský, potravný a úverný spolok, dla záverečných účtov, minulého roku s dobrým prospechom účinkoval. Lebo keď srátame čistý ošoh 710 korún a 900 kor. odpísaných zo spolkového domu, tak opravdu čistý ošoh obnáša 1610 kor. K tomu spolok platí obchodvedúcemu 600 korún, a rezervného kapitálu má 2037 korún. — Jako z účtov vidno, má spolok i dovolenie na predávanie liehových nápojov, nasledovne — čo je zriedkavé v obciach — môže ľud zdravé, nefalšované nápoje užívať.

Koľko je ešte starých honvédov. O starých honvédoch, bojovavších v r. 1848—1849 vyšla poloúradná štatistika, z ktorej vysvitá, že ich stále ubýva. Vo výšpomenutých časoch bojovalo 130.000 honvédov, z ktorých teraz už len asi 20.000 žije. Uplynul dlhý čas, 54 rokov, zriedil ich počet lepšie, než všetky smrtonosné zbrane a delá. Koncom mesiaca januára 12.304 starých honvédov dostávalo pensiu, a síce 3 generáli, 9 plukovníkov, 35 majórov, 197 kapitánov, 299 nadporučíkov, 526 poručíkov, 1344 kaprálov a 9829 obecných honvédov.

Ružomerský kat. kruh minulú nedeľu vydržoval fašangovú tanečnú zábavu pri ktorej sa údovia a neúdovia vo veľkom počte zúčastnili. Prvú štvorilku tancovalo 28 párov. Mládež sa zabavila až do bieleného dňa.

Každé očakávanie presahuje Felleru. Tisícraz vprobovaný znamenitý z esencie rastlín zhotovený Fellerov Elsa Fluid, ktorý s obdivuhodným účinkom pomáha a lieči najviac chorôb, jako: horúčku, rheumu, lámku, bolenie hlavy, prs a zubov, koliku, krče, žalúdočné nemoci, očný neuh, nechť k jedlu, zmeravené ruky a nohy, trhanie, kašeľ atď. Z tohoto na výstavách v Paríži, Berlíne, Londýne, Ríme a v Nizze zlatou medailou vyznačeného priesriedku 12 flášiek alebo 6 dvojitéj flášiek stojí 5 korún aj s poštou. Jediný dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica, Templom-uteza č. 18. (záhrebská stolica). Ani v jednej rodine nemal by chýbať tento výtečný priesriedok, ktorý každý čo ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranný účinok stále užíva. I všetky iné lieky proti každej nemoci tiež dostať v lekárni *Eugena V. Felleru*.

V taký čas, ako na začiatku jari, hospodárske obecnstvo zaplavujú veľkým počtom a mnohosľubujúcimi lichotiacimi a cifrovanými menami okrášlené kosové ceníky, plakáty a obežníky. Jeden obchod nad druhým

lepšie licituje a vychvaľuje svoje kopy do nekonečna. To nie je zriedkavosť, že také obchody jeden druhý ohovárajú, a práve tak aj ich výrobky, len aby s tým na svoj mlyn vodu narazily. Kto túto okolnosť len troška pozoruje, hneď zbadá vyčnievajúce koňské kopytá, že také závody dobrosrdečnosť gazdovského obecnstva chcú na svoj prospech obrátiť. Toto je najnovší, pohodlnejší spôsob ku využitiu kopy kupujúceho obecnstva, ako «vigéci» pustošiacie kobilky, ktoré zákon zakázal. Varovanie sa teda je až veľmi svrchované a miestne! Aby ste takýmto využívajúcim a figliarskym obchodníkom na lep nesadli, odporúčam kopy kupujúceho obecnstvu, a práve tak aj obchodvedúcim pri potravných spolkoch do pozornosti jednu výtečnú, na oceľovo-technickom poli zostavenú so známku «generála Dewetta» z delovej ocele vyhotovenú kopy. Táto kopy zhotovuje sa z delovej ocele a prímiešaných spolučiastok, čo je majetkom a tajnosťou fabriky, vo svojom obore nedostiziteľné. Tieto kopy sú patentované a zákonom chránené, padelenie ich sa prísne tresce. Majiteľom patentu je obchod: *Pavel Sohr*, Szill (Somogygye), ktorý závod je jediný dorábateľ a rozposielateľ delo-ocelových kôp «generála Dewetta», a ktorý komukoľvek na požiadanie na tieto kopy poľahujúce sa akékoľvek vysvetlenie za darmo posluži. Práve tak darmo pošle jeden obrázkový ceník, kto si ho na dopisnici požiadá. Tento chýrny závod a práve tak aj jeho vyprobované kopy odporúčame do pozornosti hospodárskemu obecnstvu, prv než by sa kde-inde pre kopy obrátilo. Blížšie vysvetlenie viď v ozname.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-uteza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobochných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Voľba obecných výborníkov v Kysuckom Novom Meste.

Darmo padnul Bánffy; darmo vydal Széll heslá: právo, zákon, spravodlivosť, aby uspokojil urazené, v citoch svojich pobúrené, rozhorčené obecenstvo; darmo opovrhli statoční občania Uhorska hnusné kúsky Szalavszkocov, Tarnóczocov a podobných: administrácia trenčianskej stolice si frčky hádže, na Széllove heslá sa do pästi smeje, po Bánffyho šlapajach, na Bánffyho paripách (Bánffyho husárska telesná garda) sebevoľne jazdí, Szalavszkého, Tarnóczého, Klocha a iných zlomyseľných bašov a ľudstva tyranov za príklad drží, ctí a nasleduje.

Medzi týchto bánffyckých husárov patrí perla sboru nadslúžnovského, vysokoučený, jemnoduchý, vážny muž, patentovaný vlastenec, nie slovami, lež obetivosťou všeobecne známy zeman: urodzený pán Eugen Cselkó de Budathin-Lehota, kysucko novomestský nadslúžny.

Ten címerovaný pán, od ktorého sme pre okres, a zvlášte jako od Novomešťana, pre mestečko mnoho dobrého, pekného, múdreho, šlachetného a užitočného očakávali, tento pán nemal dost na vencech, ktoré čo námestný čačiansky nadslúžny si bol nadobudol, keď v jednom úkaze všetkým notárom rozkázal, aby sa každý v salónnom obleku s 3—4-ma pekne vyfrnidenými voličmi dostavili a tak prísť majúceho Langa, ministra-ablegáta privítali (čo keď v novinách na vrch vyšlo, Láng Čace videl nechcel a Cselko v Trenčíne po nose dostal) lež po nových vavrínoch zatúžil a takého výboru utvorenie si pred seba vzal, ktorý by jeho sobecké, osobné pochúľky napomáhal, jeho zvláštne ciele bez rozmyslu, bez úvahy voslep schvaľoval a vo všetkom tak dupčil, tak tančil, také kotrmelce váľal, ako on píska, ako sa to jeho urodzenosti páči.

Aby cieľa tohoto došiel, vysúkal si rukávy, dal sa do práce. Pravda síce, že roboty veľmi nectí, lebo popoludňajšie úradné hodiny najviac u Weila odbavuje, no ale takáto práca často sa vypláca. So dňa na deň citoval do domu svojho, kde je spolu i slúžnovský úrad, Novomešťanov a tam ich sľubami, úsmevom, cukrovými rečičkami a hladkaním kapacitoval, aby na jeho listu hlasovali, lebo jedine tá je dobrá, tá je múdra, tá je samospasiteľná, záujmom jeho prajná, tá musí zvíťaziť a na žiaden pád tá, ktorá z červených súken, prázdnych kotrb, dlhoprstých vífúzov, grobianskych krikľúňov a z kňaziska (brrr! z kňaziska) pozostáva.

Očul totiž vznešený pán Eugen Cselkó de Budathin-Lehota, že mnohí voličia svojho spolurodáka, ktorý tu na tretí rok čo kaplán účinkuje, Andreja Májera a s ním neodvislého, nezlomného smýšľania mužov kandidujú. Nuž, tu sa muselo pohnúť jeho vlastenecké a hlboko kresťanské svedomie. Vedel on, čo dobrý katolík, z náboženstva to, že keď sa o kňazovi sníva, to je nešťastie; keď sa máš s kňazom stretnúť, radšej sa s čertom stretni; keď sa máš s kňazom a to tvrdošijným, nepodvratným vyjednávať, konca nedôjdeš. No, keď je to tak, a silno bol presvedčený, že nie ináč, akože dopustí to, aby Májer

so svojou družinou prišiel do výboru? Veď ten nebude na všetko kývať hlavou: áno, tak je, pán veľkomožný! Éljen, pravdu majú, pán veľkomožný! Ten nebude na všetko prisviedčať: múdro vyprávajú, pán veľkomožný! Čo oni chcú, to aj my chceme, pán veľkomožný! Vidíme, že oni nám dobre chcú, pán veľkomožný! Oni sú náš, prosím ponížene, a my sme vždy s nimi, pán veľkomožný! My všade pôjdeme, prosím ponížene, aj do pekla, za nimi, pán veľkomožný! Áno, vedel to on dobre, že by mu náš pán kaplán:

1. do veľkomožných nenadával, lebo to sa nepatrí: takto len bojzliví, alebo sprostí ľudia titulovať v obyčaji majú. (Nadslúžny, hlavný slúžny nenie nagyságos, ale tekintetes; teda nikdy veľkomožný, lež urodzený, alebo: blahorodý; nikdy gnädiger Herr, lež wohlgeborener Herr, alebo bez všetkej teketórie sa povie: pán hlavný slúžny. Nagyságos, keď dľa zákona vezmeme, ani podžupanovi nepatrí. Aspoň mi to tak učení ľudia vysvetlili);

2. žeby mu vždy zmužile, vážnymi dôvodami oponoval, keby to gazdovské, náboženské, spoločenské, vlastenecké záujmy mestečka požadovaly.

Keď teda tak, čo tu počať? Vydať rozkaz, urobiť poriadok, držať nočné porady, na ktoré sluhovia, hajnici posháňali dôverných patričných, a sdeliť plán, dľa ktorého lista úradná, čo hromy bijú, prejsť musí, a musí, a musí!

Jako keď myslivec rozpustí v hore svojich kopovov, tak sa porozbehúvali jeho nahaňaci, aby či za dňa, či za noci čím viacej obetí do pazúrov chytili.

Eugen Vondráček (pôvodom z Moravy) horový nadhájny, ktorý zákonitú manželku neverne opustil, sobášnu prisahu zrušil a so svojou vlastnou sestrenicou a spolu kmotrou už roky a roky v hriešnom, pohoršlivom stave žije a diety plodí (dľa zanechanej manželky rodenej Pavliny Cselkovej, príde pánu urodzenému Eugenovi Cselkó de Budathin-Lehota sváko) jako zúrivy behal, lietal, na kňazov nehanebne šťval a šimfoval, ich čiernil, hanil, tupil, osočoval, aby takto hodnosť a osobu jejich zhanobiac, čím viacej privržencov naverboval. Že tomuto chlapovi veľa hýlov sadlo na lep, to len o zkazenom smýšľaní, divnom srdci a tupom svedomí svedčí. Inde statoční, počestní ľudia podobným existenciam všemožne vyhýbajú. Že sváko tento kňazov bez všetkej vážnej príčiny tak hlboko urážal, nad tým sa poriadny slovek ani mak nezastaví. Zo smradlavého prameňa smradlavá voda tečie, zo špinavých úst len špiny sa kydajú.

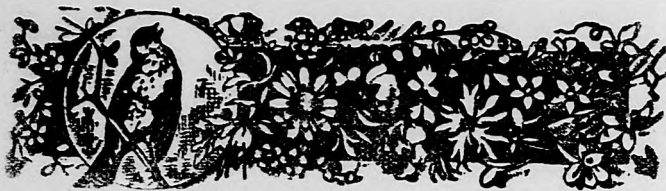
(Pokračovanie nasleduje).

Vysvedčenie.

Ja niže podpísaný, čo «Svätej Alžbety» slovenského kostola nemocných farár osvedčujem, že Michal Veselý, maliar rodom z Piešťan, rim. kat. náboženstva, hore spomenutý kostol, v septembri a novembri minulého roku, ktorý bol ešte za doby starých časov postavený, peknou, umeleckou prácou okrášlil, začo ho jakožto pilného a zručného maliara a ozdobovateľa kostolov čo najlepšie odporúčam.

V Kremnici, 17. novembra 1902.

Jozef Breštiansky, rk. farár.

DOPISY.

Dubova (Zvolenská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Ráče nasledovné riadky uvorejniť v našom obľúbenom «Kreštane.»

Už od jedného roku sme túžebne očakávali deň sv. misii. Konečne náš milovaný duchovný otec nám oznámil, že dňa 24-ho decembra prídu k nám velebný otcovia misiónári. Celý náš ľud zo štyroch obcí s nadšeným deň príchodu očakával, a ačkoľvek bol svätvečer, predseda veľký zástup ľudu dostavil sa stanici čakať príchod vlaku. Velební páni misiónári došli k nám títo: pater rektor Jozef Tomášek, pater František Ševčík a pater František Polepil redemptoristi zo Schvarzbachu. Sv. misie začaly sa 25-ho decembra. S krížom vopred sme išli pre pánov misiónárov do fary a voviedly ich do kostola, kde im náš duchovný otec pri vzívaní ducha svätého a pri spievaní piesne «Duchu sv. príď s neba» oddal celú moc vedenia služieb Božích po čas sv. misii. — Hneď nato vystúpil velebný pán rektor na kazateľnu, a tak oduševnene kázal, že prítomný zástup ľudu ku hlasitému plaču priviedol. A tak zanimave kázali páni misiónári. Deň po dni za všetkých 9 dní náš dosť priestraný chrám od rána do večera natoľko preplnený bol, že nebolo možné pretisnúť sa ku hlavnému oltáru.

Začala sa sv. spoveď zo školskou mládežou ktorej počet bol asi 150, a tak pokračovalo sa až na starcov. Každý stav mal pred sv. spoveďou vyučovanie a nauku jeho stavu primeranú.

Poslednie tri dni nasledovaly misiónárske pobožnosti:

1. Odprosovanie pri vyložení prevelebnej Sv. Oltárnej. Toľko plaču a náreku bolo v kostole, že aj srdce z kameňa by bolo muselo sa pohnúť nad slovami p. misiónára a nášho horlivého pána farára.

2. Porúčanie farnosti pod ochranu Blahoslavenej Panny Marie.

3. Posviacka misiónárskeho kríža. Šli sme s processiou pre sv. kríž, ôsmi mládenci pekne pristrojení vzali kríž na ramená a postavili ho na určité miesto. Sv. kríž bol postavený a za tým nasledovala kázeň. Konečne všeobecné pápežské požehnanie kroz pátra rektora.

Velikej milosti sa dostalo našej farnosti, a môžem povedať to, že z celej farnosti sa asi len 3 osoby našly ktoré sa tejto milosti nezúčastnily. Je nás asi 1800 duší. Nielen naša farnosť, ale všetky susedné, ba aj ďalšie obce prišly a milosť túto si získaly.

Najsamprv v mene všetkých cirkevníkov, srdečnú vďaku vyslovujem nášmu starostlivému duchovnému ot-

covi, ktorý žiadnych výdavkov nešetril, len aby videl ochotné a dobré srdce ľudu svojho. Inším sa mu odmeniť nemôžeme, jako keď si v našich modlitbách za neho vzdychneme. Pán Boh zaplať. Srdečnú ale vďaku vyslovujeme aj velebným pánom misiónárom, a len to si prajeme, aby sme ich čím skorej medzi nami uvítať mohli. Vám ale, ktorý ste sa zúčastnily na sv. misiiach, daj Bože, aby vám ku spaseniu slúžilo. *Jeden prítomný.*

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Na hranici spišskej Magury a uhorskej krajiny tečie krásna rieka Dunajec, na ktorej sa v lete tisíce prírodu obdivujúcich ľudí do chýrečnej poľskej kúpely Šešavnic veselo nieraz z muzikou preváža. Teraz ale ten v lete veľmi milý Dunajec strašnú vec preukázal.

Dňa 9. februára začal na ňom ľad ísť; neišlo to ale tak hladko a ticho, ako obyčajne druhé roky. Ale opakovalo sa to, čo sa pred 90 rokami stalo. Medzi Sub-Lechnicou, Červeným Kláštorom — čo je na uhorskej strane — a Nižnými Šromovcami — čo je už na poľskej strane — zastavil sa všetek ľad. Ľadové tably postavili sa vysoko jedna na druhú. Mnohé tably vyhodila voda až ďaleko na obidva brehy, až do sub-lechnických a šromovských dvoroch. Hradskú cestu celkom zakryl ľad, tak že ju ani nebolo znáť, a kto zná kedy bude možno na nej ísť. Voda, ponevác ľad jej zastavil cestu, sa vyliala na Šromovce, kde aj ukázala svoju moc; sobrala síce šesť domov zo všetkým náradím, štyri stodoly a viac kusov statku. Božský div, že si ešte nežiadala ľudské obety. Šromovčania museli utekať na vrch a tam pod holým nebom medzi strašným strachom celú noc, a to nielen jednu, stráviť. Dňa 12-ho sa voda i na druhú stranu, na Sub-Lechnicu pustila. Sub-Lechničania, aby aspoň svoje náradie, svoje statky pred hroziacim sa im veľkým nebezpečenstvom ratovali, museli sa zo všetkým vynášať a utekať, a kto zná, či im do teraz už aj domy nepobralo. Obraz, ktorý ten premnohý nashromaždený ľad a veľká voda ukázali, bol tak strašný, že sa ani opísať ani predstaviť nedá. Ten shromaždený, rozstroskaný ľad tak vyzeral, ako dajaké rozbúrené veľké mesto. Nebezpečenstvo bolo tak veľké, že až pioniri museli prísť z Krakova, aby ľad rozstrielali, vode riadnu cestu robili a čo možno ratovali. Málo chybelo, že sa dvanásť vojakov neutopilo. Šromovčania a Sub-Lechničania veľkú škodu utrpeli: voda im všetké zemiaky zaliala aj pobrala, role zhubila, domy popodmívala a kto zná do teraz ešte čo iného porobila. Potrebné by bolo, aby milosrdné kresťanské duše aspoň maguranské svojimi milodarmi tým ubohým k pomoci prispeli. Čo zaiste aj nevystane. Však musel by mať kamenné srdce, kto by sa nad nimi, ktorí čez viac nocí smrteľný strach vystáli a tak značnú škodu utrpeli, nesmiloval.

Milodary by sa mohli na rímsko katolícky farský úrad v Lechnici vo Spiši poslať. Poteš o Bože tých ťažko navšívnených!

Eudomil.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestane» uverejniť.

Po prvé chcem slávnej Redakcii zdeliť, že náš chrám Boží úplne už dohotovený v krásnej ozdobe stojí. Je to neopísaná potecha pre nás veriacích v Kristu.

Rovné zodpovedá. Veru sme potešení! Keď prekročíme prach tohoto domu božieho, musíme z hĺbokosti srdca Pánu Bohu vďaku vzdávať, že ponuknú nám takého človeka, ktorý túto Bohu milú a utešenú prácu previedol. Včúľ sme neni prinútení pri službách božích aby sme sa mohli pomodliť — z domu každý si sviečku doniesť. Chrám náš je tak osvietený ako v jasní deň o poludni. Všetko v peknom poriadku a v úplnej kráši je zariadení. Toto všetko máme nášemu drahomilovanému pánu kaplánovi ďakovať, aby ho nám Boh dlhé roky živil.

Prítomne dokladam, že budeme mať v krátkom čase voľbu predstavených. Všeobecná mienka — krem liberálov — je, že sebe «starých» z krku zhodíme, čo sme aj hneď pri ablegátských voľbách zaslúbili. komu oni hlasovali nech ich on zase vyvolí. My ľudáci budeme našu dôveru do rúk naším, ktorých ako za pravých ľudákov známe odovzdávať. V našej vôli ani pán slúžny nás háčiť nemôže. Podrychtár Lepiš sebe myslel, že keď liberálom pri voľbe ablegátskej päti lízal, že si zato rychtársku palicu vybojuje. Úfame sa tedy, že aj tá podrychtárska sa mu z ruky vyklzne. Avšak máme už dnes našich pobožných ľudákov, ktorí sú obecné poriadky súci viesť.

Preto rodáci drahí! Voliť si budeme len takých mužov, ktorí sa liberálom a židom nešmajchujú, ktorí budú nás zastávať, veľké platí — čo sú nám uvalené zmenšovať. Kričme teda jednohlasne: Nech žijú ľudáci!

S Bohom sa majte

Masar.

Vysvedčenie.

Pán Michal Veselý, kostolný maliar, rodák z Piešťan, zamaľoval a obnovil za miernu cenu k úplnému uspokojeniu ev. a. v. lazovskej cirkve hlavný oltár; pričom sa s ustavou a čistou maľbou, ako aj zručnosťou prevedenia práce tak významenal, že ho ktorejkoľvek cirkvi čo spôsobného a svedomitého maliara kostolov snažne môžem odporúčať.

V Lazoch (trenč. stol.), 4. aug. 1901.

Fraňo Švehla, ev. farár.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Velp. Ján Vloššák. Ráďte nám odpustiť, že prosbe Vašej sme prvej vyhoveť nemohli, len teraz.

Andrej S. v B. Bistrici. Do tohoto čísla došlo pozde.

Rovné.

M. Hlaváč, volič. Snáď v budúcom čísle sa na Vás dopis dačo dozvieme. Predbežne len toľko!

Krčmár J. Č. Hľa, tak je to, keď človek je na toľko slabý, že skutočne pocítiť to nechce — alebo snáď i chcel by a nemá mu kto povedať: «v borbe je život» totižto — čím viac človek číta, tým stáva sa jeho telesná a duševná práca pôžitnejšou len preňho. Veru p. Brat, sú to smutné zvesti, v ktorých len sami môžete si pomáhať tak, ako spomínate. Avšak, máte už toľko rokov za chrbátom, aby ste vedeli že, «on neni nad vami ten najvyšší!»

Fraňko Klein, B. Bistrica. Pošleme Vám to v tieto dni.

Ján Talian. Predplatok pre J. Németha odovzdali sme na patričné miesto.

Jozef Matúš. Drahý p. Brat! Odporúčame Vám, by ste sa i Vy predplatil na ten 8 str. časopis, ktorý spomínate v liste. Škodíť Vám nebude!

Jozef Mečir. Johnstown Amerika. Pokusíme sa, čo najlepšie. Privolávame Vám všetkým tam «Na zdar!»

P. J. v Prešporoku. Došlo už pozde.

Martin Repáni, Valkeš-Mills Pa. Žiadané Vám pošleme v tieto dni aj s «Poslom Svätého Antona». Zdravstujte!

Fr. Kl. Ďakujeme Vám za horlivosť, ktorú snažíte sa za «Posla» previesť. Keby všetci pp. kolegovia tak smýšľali, ako Vy a niektorí, vtedy zaisté «Posol» by už mal raz toľko odberateľov — keď už nie mladých — ale aspoň staré tetičky — a vtedy aj predplatky by šly poriadnejšie, než doposavád. Té pochválne «tituly» akých sa nám od Vás dostáva, dosvedčujú snáď to, že snahy naše uznávajú — lež nechcete nám lichotiť sa. V liste spomínané sme na ukážku hneď poslali. Prijmite naše srdečné «Na zdar!»

Jozef Frlička. Predplatné na «Posla» sme Vám zaznačili a tak tiež i z prvého čísla 1 exemplar poslali. Ráďte tam i tých druhých «Turčanov» upomenúť, by sa na hore menovaný časopis predplatili. Boh Vás poteš!

Ponížena prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, pofažne už jestvujúcu požiadavkám zákonným zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Krestana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdĺhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmeme a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Andrej Staríňec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

Spisy redakcii zaslané.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvrelejšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Zábavné a poučné knižky sú tie najlepšie a najlacnejšie knižky, ktoré sa kedy pre slovenský ľud písali a tlačily. Každá knižka je na 160 strán hrubá a obsahuje mnoho zábavných povestí, rozprávok, básní, pesničiek, ňartov a poučných článkov o hospodárstve, priemysle, o zákonoch, o domácnosti atď. V knižkách sú i obrázky. Tieto knižky vychodia štyri rázy do roka, a síce v novembri, decembri, februári a marci po jednej. Na všetky štyri knižky môžete sa odrazu predplatiť tak, keď pošlete 1 korunu na adresu: Administrácia «Ľudových Novín» v Turčianskom Sv. Martine (Turóc Szt. Márton). Kto sossiera 10 predplatiteľov a do 1-ho januára 1903, pošle ich adresy i s predplatkami na horeduvanú adresu, ten dostane zadarmo všetky štyri knižky!

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnózabavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 1. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok II. Turčianský Sv.-Martin 1903.

Noviny Malých s mnohými obrázkami vychádzajú do roka osemkrát počnúc od októbra až do mája každého 15-ho. Rediguje Ján Bežo v Senici. (Szenicz, Nyitram.)

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spisai Jozef Haverla, obetujúci kňaz.

S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti. Z maďarského preložil Jozef Buckta, nitra-Bojnanský kaplán. K dostaniu je v knihtačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník V. Číslo 6. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Tlačou knihtačiarňo účastinárskeko spolku v Turčianskom Sv. Martine (Turóc Szent Márton).

Dennica. Ročník VI. Číslo 1. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolcz). Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

VEĽKÝ KRACH.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydičky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táce,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nátra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral.

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je síca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kalocsa, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusy na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako sneh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na po tové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Na čas pôstu!

Liptovskú bryndzu v uznane najlepšej jakosti odporúča

Peter Makovický v Lipt. Ružomberku.

Kto má bolavé nohy,

nech sa obráti na **Ondreja Šulgan** (Megye-ház-utcza 10) v Nitre bidliaceho, ktorý skrze svoj ortopédičný prax schopný je na jakúkoľvek chybnú nohu patričnú zaobuv vyhotoviť. Odo mňa ďalej bivajúcim stojím ku službám lebo osobitne, alebo dľa mne poslanej zaobuve predošle vyhotovenej. Konečne dokonále rozumiem sa aj ku odliatiu nôh z gypsovej massy.

S úctou

Ondrej Šulgan.

Majetok na predaj

pozostávajúci z domu a 12 □ zeme, ktoré sú na rovine dobre úrodné. Dom je minulého roku vystavený a škridlicou pobitý; dlhý 18 metrov. Kto by sa o túto kúpu zaujal, nech obráti sa na niž udanú adresu, ktorý podá všetky najbližšie správy.

Ján Lorenc,

(Malženice) o. p. Maniga (Nitrianská stolica.)

Michal Veselý.

Kostolný maliar, okrášľovateľ a pozláčateľ v Piešťanoch, nitrianská stolica.)

Prijíma vymalovanie a obnovenie kostolov v každom slohu, tak tiež maľovanie a obnovenie oltárov, kazateľnic a iné olejomalobné okrášľujúce práce.

Najlepšie odporúčanie dolu s udanými nysvedčeniami, solidnu prácu, mierne ceny.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená, shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najvyššom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Každaj hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, usporenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuva.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho «sladovú kávu», ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

